

АКТУАЛЬНО

ПЕРШИЙ УРОК

Методичні рекомендації до проведення Першого уроку у 2017-2018 навчальному році

Як провести Перший урок нового навчального року? Це питання хвилює педагогічних працівників різних освітніх ланок з року в рік. Головним, на нашу думку, у вирішенні цієї дилеми є питання актуальності. Про що можна говорити з учнями професійно-технічних навчальних закладів на початку 2017-2018 навчального року: в період гострих соціальних змін, гібридної війни проти українців, євроінтеграції? Звичайно ж, про збереження державності України, роль і особисту відповідальність кожного з нас перед своєю Батьківщиною за її і наше майбутнє.

Ураховуючи вищезазначене, з метою розвитку національно-патріотичних почуттів учнівської молоді, самоідентифікації кожного як представника своєї країни, формування активної громадянської позиції Перший урок у 2017-2018 навчальному році пропонуємо провести на тему: «Україна починається з тебе».

Це може бути урок-роздум про історичну долю нашої держави, героїку сучасних захисників її суверенітету і територіальної цілісності, розмова з учнями про сьогодні і перспективи України.

Під час заходу слід охопити якомога ширший спектр питань, що висвітлюють історичний поступ, сучасність та плани на майбутнє нашої країни, показати роль кожного українця у процесі глобального розвитку рідного куточка землі. Таким чином, учні зможуть відкрити для себе Україну під зовсім іншим кутом зору: пізнати непізнане, побачити небачене, відчути себе частинкою великої української родини.

Етапи підготовки до Першого уроку:

1. Опрацювати історичні відомості щодо процесу державотворення України.

2. Викладач повинен відкрити Україну повному для себе: пізнати красу її природи та пам'яток, дослідити найяскравіші моменти історії, прослідкувати непросту долю українського державотворення, узагальнити увесь спектр різнопланової інформації про сучасні події на території нашої країни. У цьому допоможуть нормативно-правові документи, наукові розвідки, архівні та довідкові матеріали, інформаційні інтернет-ресурси.

3. Здійснити відбір матеріалів: інформаційних, аудіо- та відеофайлів.

4. Змоделювати план проведення заходу з урахуванням специфіки підібраних матеріалів та особливостей аудиторії.

Тема: Україна починається з тебе

Мета:

✓ окреслити ключові моменти становлення незалежної України, визначити ступінь сформованості національного державотворення на основі аналізу наявних здобутків;

✓ формувати ціннісне ставлення до держави, суспільства; почуття причетності до всіх подій, які відбуваються в Україні, пробудження національної самосвідомості, усвідомлення особистої відповідальності за майбутню долю України, важливості особистого внеску в побудову майбутнього країни;

✓ розвивати хронологічні та аксіологічні (ціннісно-орієнтаційні) компетентності засобами і методами технології критичного мислення, розвивати навички аргументованого аналізу історичних явищ, процесів, творче мислення, навички ведення дискусії.

Завдання:

☞ коротко охарактеризувати процес та етапи становлення української державності наприкінці ХХ століття;

☞ охарактеризувати діяльність осіб, які внесли значний вклад у становлення та розвиток українського державотворення;

☞ визначити роль та місце України в системі сучасних міжнародних відносин;

☞ окреслити можливі (альтернативні) шляхи та напрямки розбудови незалежної України на сучасному етапі.

Очікувані результати (учні зможуть):

☒ визначати основні віхи становлення незалежної України у 90-х рр. ХХ ст. – початку ХХІ ст.;

☒ коротко характеризувати діяльність осіб, які внесли значний вклад у становлення та розвиток українського державотворення;

☒ критично аналізувати державотворчі процеси на основі опрацювання наявного фактологічного матеріалу та залучення різномірних інформаційних джерел

Обладнання: мультимедійні матеріали (слайд-шоу «Моя країна – Україна!», фотогалерея «Тобі, Україно моя і перший мій подих, і подих останній тобі», відеофільми)

Хід уроку

Ніхто нам не збудує держави, коли ми самі її собі не збудуємо, і ніхто з нас не зробить нації, коли ми самі нацією не схочемо бути

В. Липинський

Вступне слово викладача

Двадцять шість років тому справдилася віковична мрія наших предків — бути законними господарями на своїй багатій і чарівній землі. Безумовно, ця дата навіки увійшла в історію країни, ставши золотою сторінкою її біографії, започаткувала нову епоху в житті українського народу незважаючи на те, що перші кроки незалежності стали для всіх своєрідним тестом на зрілість, терпіння, толерантність і, нарешті — на здоровий глузд. Зараз для нашої країни та кожного з нас – нелегкі часи.

Уже не один рік на вустах у мільйонів – тільки одне побажання – бажання миру.

Хтось бере до рук зброю та відправляється на схід сміливо боронити рідний край, захищати свою родину.

Хтось – абсолютно безкорисливо підтримує наших військових, допомагає зібрати необхідні речі, продукти та медикаменти.

Україна сьогодні – незалежна держава, частина Європи, величезна територія з величезним населенням.

А згадаємо її історичне минуле. Там безмежна боротьба, величний порив волі, вічна сутичка з людьми, котрі бажали розділити землю на якій жили наші предки і житимуть наші діти.

Протягом віків ми боролися за нашу свободу. Боролися тому, що відчували себе частиною одного цілого, розуміли, що за нас самих ніхто не побудує нашого майбутнього. Нас роками відчували від мови, традицій,

культури і навіть історії. Нас хотіли знищити, як націю. Намагаються знищити і сьогодні. Проте ми сильні. Ми стоїмо. Боронимо своє право на самостійність та свободу. І ми вистоїмо, ми виборонимо!

«Люблять Батьківщину не за те, що вона велика, а за те, що вона – твоя», – виголосив у своїй промові давньоримський філософ Сенека.

Яка вона – наша Батьківщина? Що ми знаємо про неї?

Інформаційне повідомлення «Моя Україна»

Метод «ПРЕС»

Ознаки, з яких складається обличчя сьогоднішньої України

Викладач

Щоб зберегти ці здобутки, передати їх майбутнім поколінням, щоб не втратити все найкраще, пов'язане зі словом «Україна», наш народ, крок за кроком, йшов до утворення власної держави. Якими подіями ознаменувались перші 26 років незалежності України, довідаємося під час перегляду відео «26 років незалежності – ключові події»

Перегляд відео «26 років незалежності – ключові події»

Викладач

Віра, відвага, мудрість, пам'ять, стійкість і совість – споконвічні риси українців. Ключова цінність для нас – непереможне прагнення до Незалежності.

Характеризуючи основні віхи розвитку української держави за останні 25 років, ми згадуємо імена тих, хто боровся за волю і велич рідної землі: княгиня Ольга та Володимир Великий, Ярослав Мудрий та Данило Галицький, Петро Сагайдачний і Богдан Хмельницький, Іван Мазепа і Пилип Орлик, Тарас Шевченко, Іван Франко та Леся Українка, Михайло Грушевський...

Перегляд відео «Народжені вільними»

Викладач

Однак є в переліку славетних українців і ті, чий імена менш відомі широкому загалу. Це люди, які в складних умовах були світочами незнищенної української ідеї, які

ціною власного життя відстоювали волю і наближали час незалежності. Наш обов'язок як патріотів згадати їх сьогодні.

Галерея портретів «Тобі, Україно моя, і перший мій подих, і подих останній тобі».

(створення коротких історичних портретів осіб, чий досягнення і здобутки стали яскравим прикладом дій на поприщі розбудови національної державності, формування іміджу України у світі)

Викладач

Це далеко не повний перелік імен, котрими по праву мають пишати українці і котрі є справжніми героями свого народу. Не можливо не згадати загиблих учасників акцій протесту в Україні в грудні 2013 – лютому 2014 року, котрих в жалобних промовах назвали «Небесною сотнею».

Протистояння, на жаль, не припинилось і досі. Сьогодні десятки тисяч патріотів нашої держави знаходяться на передовій, захищаючи Україну, її незалежність та територіальну цілісність. Сотні перебувають у військових шпиталях. Військовослужбовці, медики, волонтери... І коли ми святкуємо, відпочиваємо, виходимо гуляти з друзями – вони там. В голоді, спразі, жарі та холоді – в нелюдських умовах – живуть місяцями, а дехто і роками. Для того, щоб тут, над нами, було чисте мирне небо. За кожною історією – справжній герой, на прикладі якого виховуватимуться прийдешні покоління українців.

Коли ми просто дивимося новини по телевізору – це страшно, дико, моторошно. Коли чуємо, що «забрали» когось – знайомого, односельця – співчутливо хитаємо головою, мовляв, «Ой лишенько, хай в нього все буде добре!». А через кілька хвилин про це забуваємо і займаємося своїм буденним життям. І все це сприймається якось віддалено... Так сприймає це більшість. Із бездіяльним ввічливим співчуттям.

Це не так страшно, доки це не торкнеться нас особисто.

Тоді все починає сприйматися по-іншому. Тоді, що б ми не робили, всі думки – там.

І якщо це як страшний сон для тих, хто лишається тут і чекає, то мені важно навіть уявити, наскільки це важко і страшно тим, хто там...

А наші чоловіки, хлопці... Вони ж у нас справжні козаки. Сильні, шляхетні, сміливі, мужні... Ніколи не зізнаються, як їм важко. А ми можемо тільки уявляти.

А таке й уявити неможливо.

Ми маємо пишатися нашими хлопцями. Усіма, кому вистачає мужності сміливо боронити рідний край.

Хвилиною мовчання вшануємо тих українців, які під час Революції Гідності та під час подій на Сході країни віддали своє життя за свободу своєї країни.

Хвилина мовчання

Викладач

Хотілося б згадати вагому подію для нашого краю, що символізувала уславлення козацького духу справжніх українців від часів перших українських захисників і до XXI століття.

Усне повідомлення «Відкриття Козацького хреста борцям за волю України»

12 липня в місті Суми біля Свято-Воскресенського кафедрального козацького собору відбулося урочисте відкриття Козацького хреста, що символізує силу і міць українських воїнів, а також безперервний зв'язок поколінь від пори козацтва до сьогодні.

Пам'ятний знак «Козацький хрест борцям за волю України» створений на вшанування пам'яті захисників України. Козацький хрест – символ Українського козацтва. Такий хрест зображувався на печатках Війська Запорізького, Війська Запорізького Низового та інших прапорах і гербах козацьких полків. Нині є емблемою Збройних Сил України, Державної прикордонної служби, Служби безпеки України.

На зворотному боці пам'ятного знаку міститься графічне зображення символу Господа Саваофа і Його небесного воїнства у вигляді трикутника в сьйві променів. Цей символ є копією зображення на окладі Євангелії, подарованого кошовим отаманом Запорізької Січі Петром Калнишевським Пустовійтівській церкві.

Президент України Петро Порошенко, який виступив з вітальною промовою, акцентував, що Сумщина багата історією і сильна козацьким духом. При цьому

символічним є те, що відкриття пам'ятного знака проходить біля церкви, побудованої козаками ще в кінці 17 століття. Втім, не тільки Суми та Конотоп є центрами пори козацтва, але й Глухів, Путивль, а також с. Пустовійтівка Роменського району, яке подарувало Україні останнього кошового отамана Запорізької січі.

«Ми з вами стоїмо на справді історичному місці. Воскресенська церква – унікальний взірець козацького бароко, зведена на кошти перших сумських полковників Герасима та Андрія Кондратьєвих. Вона була для наших пращурів справжньою духовною святиною. Їх – українських козаків – знав і поважав увесь світ. І свої шанували, і чужі боялися. Вони були достойними гравцями на геополітичній карті минулих століть», – сказав Петро Порошенко.

«Сучасні захисники незалежності та територіальної цілісності нашої держави довели й доводять, що українська армія – боекватна, міцна духом, здатна протистояти російській агресії. Ми відкриваємо Козацький хрест борцям за волю України. Він є символом неперервного зв'язку різних поколінь захисників України – від Конотопу до сьогодні. Козацька кров, мужність та звитяга вирують у жилах наших оборонців», – наголосив Президент. Він додав, що пам'ятний знак – перший на Сумщині пам'ятник, що втілює собою вшанування пам'яті усіх борців за волю України протягом усієї історії.

«Ми дійсно сильна нація – мов камінь, мов скеля. Українці вправно володіють і мечем, і оралом. Наші хлопці, в тому числі і ваші земляки, дають відсіч ворогові на південному сході держави», – акцентував Петро Порошенко.

Президент подякував Українській Православній Церкві Київського Патріархату за ініціативу встановлення цього знаку та зазначив, що духовність і віра в Бога завжди допомагали нашому народу вистояти і перемогти. «Говорячи словами апостола Павла, ми зодягаємося у броню віри та шолом надії на спасіння», – сказав Петро Порошенко.

Вправа «Портрет свідомого громадянина»

- Як ви розумієте поняття «свідомий громадянин-патріот»?

- Що треба робити, яким бути, щоб відчутися себе справжнім патріотом своєї Вітчизни?

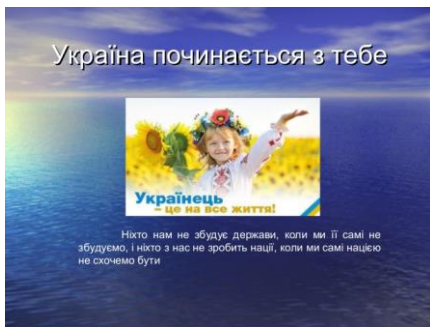
- Як ви гадаєте, чи притаманні вам патріотичні почуття? У чому вони проявляються?

Викладач

Дійсно, складно осмислювати такі абстрактні поняття, як любов, чесність, відданість, патріотизм. Бо, незважаючи на те, що кожен з нас більш-менш розуміє їх значення, та все одно вкладає в них щось своє. Це не річ, яку можна побачити чи торкнутись. Це щось невидиме, проте реально існуюче, те, що наповнює наше життя смислом, тим самим роблячи нас людьми.

Актуальне блиц-інтерв'ю «Я - українець»

Учасники замислюються над тим, чим вони можуть пишатися як українці, продовжуючи речення: «Я - українець і я...». Потім кожен озвучує свої відповіді. Результати можна записати на відео та надалі змонтувати цікавий відеоролик.

Варіанти:

Я - українець і ...

- в мені тече козацька кров
- я є носієм другої наймилозвучнішої мови в світі
- я розбираюся у борщі та варениках
- маю незламний дух
- маю славних співвітчизників, серед яких
- відомі на весь світ поети, письменники, музиканти тощо
- я є хранителем багатовікових українських традицій.

Вікторина «Моя країна – Україна»

(проводиться у формі індивідуального анкетування; після заповнення – самоперевірка (відповіді на слайді))

Викладач

«Дай Боже нам любити Україну понад усе сьогодні – маючи, щоб не довелося гірко любити її, втративши.» «Україна починається з тебе», - В'ячеслав Чорновіл

Інтерактивна вправа «З теплом у серці» (Побажання Україні)

Дуже хочеться, щоб в нашій країні панував мир.... А що б побажали Україні ви? Напишіть свої думки на стікерах та приклейте до нашої карти. Хто бажає зачитати?

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ

Дискусія

Сьогодні ми з вами говорили про Незалежну Україну.

А як ви розумієте слово «Незалежність»?

Що таке «незалежна держава?» (Відповіді)

Отже, «незалежна держава» - це держава, яка...

А тепер давайте на хвилинку відійдемо від теми державності і перейдемо до людських цінностей. Ми часто чуємо слова «незалежна людина». А яка людина є незалежною? Що нам необхідно для того, щоб бути незалежними людьми? Що є складовими незалежності?

Без чого неможлива незалежність? (Без відповідальності)

А з чим пов'язане почуття відповідальності? З минулим? Яка різниця, що було колись. З теперішнім? Хтось живе «сьогоднішнім днем». Сьогодні добре - то і добре, а що буде завтра - то буде завтра. Чи можна назвати це відповідальністю? (Ні.)

Отже, почуття відповідальності пов'язане з майбутнім.

Відповідальність за майбутнє... Чи відчуваєте ви її?

Можливо, поки ще ні. Ви ще молоді.

Та звісно, треба подивитись правді у вічі, одна окрема людина рідко може якось сильно вплинути на щось. Але от коли люди об'єднуються...

Пам'ятаєте, що скандували під час Помаранчевої революції? «Разом нас багато, нас не подолати».

Кажуть, «Один у полі – не воїн». У великих масштабах це і справді так. Але якщо масштаб зменшити, подивитись не на глобальні світові явища, а конкретно на ваше власне життя, то виявиться, що ви цілком можете приймати певні рішення і нести за них особисту відповідальність. І от, якщо кожен буде не дивитись на сусіда, а нести власну відповідальність – тоді все буде гаразд.

Тож, ми виявили з вами, що незалежність є невідривною від відповідальності. І це стосується як нашого власного життя, так і долі усієї країни.

Вам уже, мабуть, говорили, що ви є майбутнім нашої країни.

Це зараз говорю вам і я. І це, повірте мені, не гучні слова.

Так, звісно, не всі з нас стають президентами, міністрами, але з багатьох краплинок води набирається цілий океан. Подумайте про це. Яким буде наш океан - чистим блакитним, або брудним і темним - залежить від кожного з нас.

Я хочу, щоб ви завжди пам'ятали, що ви справді є майбутнім України. Скажу навіть більше - ви є майбутнім усього світу.

Тож своїми знаннями, працею, здобутками примножуйте культуру, своїми досягненнями славете нашу Батьківщину. Будьте гідними своїх предків, своїх батьків, любіть рідну землю, бережіть волю і незалежність України, поважайте свій народ і його мелодійну мову.

Шануйте себе і свою гідність, і шановані будете іншими.

А завершити мені сьогодні хочеться словами Кузьми Скрябіна. Він казав так: «Ти сам собі країна. Зроби порядок в своїй голові». Подумайте над цим.

Звучить пісня Скрябін «Сам собі країна»

Додатки до матеріалів уроку

Додаток 1

Моя Україна

(інформаційне повідомлення)

Україна розташована у Східній Європі та частково в Центральній Європі. Україна - найбільша за площею країна з тих, чия територія повністю лежить у Європі, друга на європейському континенті. Межує з Білоруссю на півночі, Польщею, Словаччиною та Угорщиною — на заході, Румунією та Молдовою — на південному заході, Росією на сході і північному сході. На півдні і південному сході омивається Чорним і Азовським морями.

Загальна площа складає 603,7 тис. кв. км. Населення – близько 43 млн чоловік.

У складі України 24 області та Автономна Республіка Крим. Столиця – м. Київ.

Україна – суверенна, незалежна, демократична, соціальна і правова держава. Суверенітет України поширюється на всю її територію. Україна є унітарною державою. Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою.

Основним законом держави є Конституція, прийнята на V сесії ВРУ 28 червня 1996 року.

Державний Прапор України - стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів. 28 січня 1992 року постановою Верховної Ради Державним Прапором незалежної України було затверджено синьо-жовтий стяг.

19 лютого 1992 р. Верховна Рада України ухвалила постанову "Про Державний Герб України", якою було затверджено тризуб як малий Державний Герб України і як головний елемент великого Державного Герба України.

Державний гімн України - «Ще не вмерла Україна», музика Михайла Вербицького. слова Павла Чубинського.

Україна – багатонаціональна держава. Етнічні українці складають понад 75 % населення. Тут також проживають росіяни, румуни, молдавани, білоруси, кримські татари, болгары, угорці, поляки, євреї.

Країна відома як «житниця Європи» завдяки унікальному її багатству – родючим чорноземам. Україна – країна з тисячолітньою історією, яка сягає своїм корінням доісторичних часів.

Додаток 2

Матеріали до фотогалереї

«Тобі, Україно моя, і перший мій подих, і подих останній тобі»

Микола Руденко – український письменник, поет, громадський діяч, правозахисник, філософ, засновник Української Гельсінської Групи.

Шлях, пройдений Руденком – від фронтів Другої світової і бараків пізнього брежнєвізму до читацького і громадського визнання, від марксизму до його повного і обґрунтованого заперечення – ще багато років викликатиме інтерес у тих, хто розуміє ціну Слову.

«...Пам'ятайте, що ми живемо в такий час, який залишиться в пам'яті як час Воскресіння України. Хоч ми сьогодні собі й не заздriamo – важко жити! – але майбутні століття нам заздритимуть. Обов'язково. Отож шануймося і шануймо нашу Україну» (Зі звернення до читачів журналу «Дивослово»)

Ліна Костенко – українська поетеса. У радянські часи брала активну участь у дисидентському русі, за що була надовго виключена з літературного процесу. Творчий розвиток Ліни Костенко — поетеси гострої

думки й палкого темпераменту — не був позбавлений ускладнюючих моментів. Обмеження свободи творчої думки, різні «опали» в часи застою призвели до того, що досить тривалий час вірші Л. Костенко практично не потрапляли до друку. Та саме в ті роки поетка, незважаючи ні на що, посилено працювала, крім ліричних жанрів, над своїм найвидатнішим досьгодні твором – романом у віршах «Маруся Чурай», за який вона в 1987р. була удостоєна Державної премії УРСР імені Т. Г. Шевченка.

«Як справжній поет-громадянин, Ліна Костенко не байдужа до проблем нашого тривожного сьогодення. Торкаючись головного, письменниця створює поліфонічний характер нашого часу, наповнюючи свої твори високим гуманістичним пафосом, гострим відчуттям і філософським осмисленням доби» - так охарактеризував поетесу літературознавець А.Ткаченко.

Творчість Ліни Костенко — визначне явище в українській літературі новітнього часу. Її прикметною рисою є інтелектуалізм – рух, поезія, злети думки, яка осягає великі історичні простори, напружено шукаючи ключів до таємниць буття людини, нації, людства...

Значущість поезії Ліни Костенко полягає в сутності самої поетеси, яку вона визначила так: «Я дерево, я сніг, я все, що я люблю. І, може, це і є моя найвища сутність».

В'ячеслав Чорновіл – український політик, публіцист, літературний критик, діяч руху опору проти зросійщення та національної дискримінації українського народу, політичний в'язень СРСР. Провідник українського національно-демократичного визвольного руху кінця 80-х – 90-х років; Герой України (2000, посмертно). Лауреат Міжнародної журналістської премії ім. Ніколаса Томаліна.

Ініціатор проголошення Декларації про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. та Акту проголошення Незалежності України 24 серпня 1991 р.

Разом із іншими видатними діячами започаткував в Україні національно-визвольний рух шістдесятників та дисидентів. Засновник та головний редактор підпільного українського часопису «Український вісник». Член Української Гельсінської групи. Один із ініціаторів створення Української гельсінської спілки. Кілька разів ув'язнений за «антирадянську пропаганду». Перебував у мордовських таборих суворого режиму і на засланні. Сумарно пробув у неволі 17 років.

У 1965 році виступив разом із Дзюбою і Стусом на прем'єрі «Тіні забутих предків» у кінотеатрі «Україна» із протестом проти арештів інтелігенції.

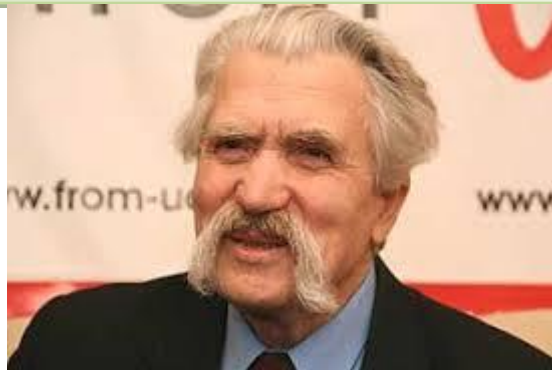
За відмову давати свідчення на закритому суді братів Горинів засуджений до трьох місяців примусових робіт.

Підготував збірку текстів «Лихо з розуму» (Портрети двадцятьох «злочинців») – про арештованих у 1965-му шістдесятників - яка була видана на Заході і стала справжньою подією в СРСР і закордоном. В результаті у 1967-му отримав три роки таборів суворого режиму.

У 1990-92 рр. – голова Львівської обласної ради. Народний депутат України з березня 1990 р.

Кандидат у Президенти України на виборах 1991 р (2 місце, 7 420 727 голосів або 23,27%). З 1992 р. і до смерті — голова Народного Руху України. З жовтня 1991 — Гетьман українського козацтва. З 1995 року член української делегації в Парламентській Асамблеї Ради Європи.

Життя В'ячеслава Чорновола раптово обірвалося в розквіті творчих сил, на злеті його політичної кар'єри. 25 березня 1999 р. він загинув в автокатастрофі під Борисполем. Його трагічна смерть дещо призупинила відродження та становлення нашої держави. Однак боротьба за Україну, за українську мову, український суверенітет, українську цілісність, розпочата Чорноволом, триває. Слова, вибиті на основі його пам'ятника: «Ми, українці, були, є і завжди будемо вільними!» стали життєвим кредо для багатьох його прихильників та послідовників.

Левко Лук'яненко – видатний діяч українського національного руху, один з організаторів Української робітничо-селянської спілки (УРСС), член-засновник Української Гельсінської Групи (УГГ), голова Української Гельсінської Спілки (УГС), засновник та голова Української республіканської партії (УРП).

Роль цієї людини в боротьбі за українську незалежність просто-таки величезна, а доля драматично схожа на долю більшості учасників дисидентського руху: підпільна робота, табори, заслання і знову підпільна робота.

Засуджений у 1962 році до смертної кари, він перебував у камері смертників 72 дні й кожної миті очікував розстрілу. Його вирок врешті змінили: життя обміняли на 15 років ув'язнення. Але навіть побувавши за півкроку до смерті, Левко Лук'яненко не зрікся своїх переконань і не змінив свого способу життя. Він і далі провадив активну підпільну роботу, виношував плани, писав програми підпільних організацій, згуртовував навколо себе людей. Левко Лук'яненко провів 27 років в радянських тюрмах та концтаборах.

У березні 1988 заочно обраний головою Української Гельсінської групи (незабаром перейменована в Українську Гельсінську спілку), у грудні того ж року звільнений, на поч. 1989 повернувся в Україну. Від весни 1990 (з перервами) – голова УРП, створеної на основі УГС. Співавтор Декларації про державний суверенітет України, автор Акта проголошення незалежності України. 1992–93 – Надзвичайний і Повноважний Посол України в Канаді. Голова Асоціації дослідників голодоморів в Україні.

Святослав Вакарчук – український музикант, вокаліст, лідер рок-гурту «Океан Ельзи», композитор, громадський діяч.

Святослав Вакарчук відомий не тільки своєю музикою, але й активною участю в політичному житті України. Музикант брав активну участь у «помаранчевій революції». Після перемоги Ющенка на виборах Вакарчук став радником президента з культури. Крім того, він був призначений Послом доброї волі ООН, займався багатьма соціальними проектами. На дострокових парламентських виборах в 2007-му увійшов до списку блоку «Наша Україна — Народна самооборона». Активно виступав за появу в Україні соціально-відповідальної політики і політиків. У листопаді 2007-го Святослав Вакарчук став членом Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації, проте вже у вересні 2008 року співак подав заяву про складення повноважень народного депутата України, і в грудні Верховна Рада України достроково припинила його депутатські повноваження.

Те, що він припинив займатися політикою, Вакарчук пояснив тим, що побачив для себе більш продуктивний спосіб впливати на життя країни — продовжувати займатися музикою і реалізовувати свій творчий потенціал.

«Я багато думав, і вважаю, що сьогодні — підкреслюю, сьогодні, бо завтра ситуація може змінитися — цей спосіб найефективніший. Я не перебільшую свого значення — я скромний музикант. Але намагаюся своєю працею зробити хоч щось, щоб у нашої країни в списку досягнень була музика. Це не так мало, як може здатися», — пояснив в інтерв'ю журналу Esquiere Ukraine Вакарчук.

Однак боротьбу за справедливість музикант не припинив і готовий в будь-яку хвилину повернутися в політику, щоб захищати права пригноблених.

«У політичних акціях на сьогоднішній день не готовий брати участі, бо я для себе бачу інший шлях, — зізнався співак. — Якщо будуть громадянські акції — так, завжди готовий. Якщо мої особисті права, права моєї сім'ї, права моїх близьких або людей, які мені дорогі, або взагалі простих людей, яких я не знаю, будуть грубо, жорстоко і несправедливо зневажатися, я, звичайно, готовий, завжди був готовий і буду готовий. Але мені потрібні не політичні акції, а боротьба за правду».

Моральний авторитет нації **Любомир Гузар** — єпископ Української греко-католицької церкви, кардинал Католицької церкви; з 28 січня 2001 року Верховний архієпископ Львівський, з 25 серпня 2005 року по 10 лютого 2011 року Верховний архієпископ Києво-Галицький — предстоятель Української греко-католицької церкви.

1 грудня 2013 блаженніший Любомир під час свого виступу на Майдані Незалежності закликав всіх чинити добро: «Ми мусимо бути того свідомі, що у нашому народі є група людей, для яких найважливіша їхня власна вигода». «Яка на це може бути ефективна відповідь? Серед нас дуже багато добрих людей. Але замало бути добрим — треба чинити добро. Якщо хочете жити у нормальній державі, передати її дітям і внукам — чинімо добро»

Біографія, як і життя, лідера гурту Скрябін **Андрія Кузьменко** насичена цікавими

фактами. Наприкінці січня 2014 року записав пісню, присвячену подіям Євромайдану. Андрій Кузьменко брав активну участь у волонтерському русі. Протягом 2014 року допомагав військовим та пораненим у зоні АТО на сході України. Він закликав припинити війну, в якій загинуло стільки українців.

Напередодні смерті дав досить скандальні інтерв'ю з критикою влади.

Володимир Рибак став символом України, для якого прапор виявився дорожчим за власне життя. 17 квітня 2014, в день захоплення Горлівки проросійськими бойовиками «Біса», Володимир Рибак зірвав прапор самопроголошеної Донецької народної республіки, який був встановлений на будівлі Горлівської міської ради. Через кілька годин проросійські терористи викрали і вивезли депутата на територію міста Слов'янська, в колишню будівлю Служби безпеки України, де його жорстоко катували і в результаті вбили, скинувши тіло в притоку Сіверського Дінця неподалік від Слов'янська.

Зрадники ненавидять героїв, на тлі яких вони виглядають нікчемами. Тільки цим можна пояснити багатогодинні тортури сепаратистами українського патріота Володимира Рибак з метою зміни його поглядів, бойовики прагнули зламати волю патріота. Сепаратисти знищили українського героя, але він помер нескореним.

20 серпня 2015 року – Володимир Іванович Рибак було посмертно присвоєно звання «Герой України» з врученням ордена «Золота Зірка» за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних принципів демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння українському народові, виявлені під час Революції гідності.

Юлій Мамчур - єдиний командир військових частин Криму, який не перейшов на бік Росії в момент анексії півострова в лютому-березні 2014 року, залишився вірним Україні і своїй присязі українському народу, незважаючи на тиск, загрозу власному життю, арешт і багаточисельні пропозиції істотного просування по службі та великих сум грошей від окупантів, квартиру в Севастополі. «Присягу двічі не дають», - заявив Мамчур своїм товаришам по службі.

Події 3 березня 2014 в Бельбеку (Крим) облетіли весь світ: українські військові Севастопольської бригади тактичної авіації імені Олександра Покришкіна, виконуючи гімн України, під українським прапором на чолі з Юлієм Мамчуром без зброї підійшли строем до воріт своєї в/ч, що була оточена «зеленими чоловічками». Незважаючи на ультиматум «зелених чоловічків», які відкрили вогонь у повітря, українські військові не здриг

Додаток 3

Вікторина

1. Коли Україна здобула незалежність? (24 серпня 1991 р.)
2. В якому році і коли було прийнято Конституцію України? (28 червня 1996 р.)
3. Існує малий герб України. Що означає цей символ та коли він був затверджений? (Малий герб України був затверджений 19 лютого 1992 року. Національний символ українців часів визвольних змагань ХХ століття. Тризуб визначався як знак княжої держави Володимира Великого і малий Державний герб України)
4. Коли вперше згадується назва «Україна»? (1187 р.)
5. В якому році Україна ввела свою грошову одиницю? Як вона називається та чий підпис був зображений на купюрах того часу? (Гривня – національна валюта незалежної України. В обіг гривня ввійшла згідно з Указом Президента України Леоніда

Кучми «Про грошову реформу в Україні» від 25 серпня 1996. Грошова реформа в Україні проводилася 2–16 вересня 1996 року)

6. Ми, українці, гордо називаємо себе козаками. Що означає слово козак? *(вільна, озброєна людина)*

7. Чиє ім'я носить головний корабель (фрегат) Військово-Морських Сил України? *(«Гетьман Сагайдачний» - головний корабель України носить назву в честь відомого козака Петра Сагайдачного)*

8. Хто є Верховним головнокомандуючим збройних військ України? *(Президент України)*

9. Як називається найбільша гірська система в Україні? *(Карпати)*

10. Назвіть державні символи України. *(Державний Прапор України, Державний Герб України, Державний Гімн України)*

11. Назвіть першого і останнього гетьманів України? *(Дмитро Вишневецький; Кирило Розумовський)*

12. Про яке місто йде мова? «Одне з найбільших і найстаріших міст Європи. Розташоване у середній течії Дніпра, в північній Наддніпрянщині. Політичний, соціально-економічний, транспортний та освітньо-науковий центр країни. Окрема адміністративно-територіальна одиниця в складі України». *(Київ)*

13. У травні 2002 року його ім'я присвоїли київському стадіону «Динамо». *(Валерій Лобановський)*

14. У якій сфері медицини став відомим Микола Михайлович Амосов? *(у сфері хірургічного лікування захворювань серця й легень, а також досягненнями у галузі моделювання психічних функцій мозку)*

15. Про кого йдеться мова? Українські спортсмени, обидва - чемпіони світу з боксу у важкій вазі (перші чемпіони світу з боксу у

важкій вазі з усього колишнього СРСР), але ніколи не були противниками на рингу. *(брати Кличко)*

16. Першим вищим навчальним закладом в Україні була ... *(Острозька колегія)*

17. Яка знахідка із кургану Товста могила, виявлена українським археологом Борисом Мозолевським у 1971 поблизу міста Орджонікідзе (Дніпропетровщина), зберігається у Музеї історичних коштовностей України і належить до Історичного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України? *(Скіфська нектораль)*

18. Видатний політичний діяч, ідеолог українського національного руху ХХ ст., голова Проводу ОУН-Б. *(Степан Бандера)*

19. На території нашої держави знаходиться географічний центр Європи. У якому місті він знаходиться? *(с. Ділове, недалеко від м. Рахів, Закарпатської області)*

20. Хто автор і композитор гімну «Ще не вмерла Україна»? *(Павло Чубинський і Михайло Вербицький)*

21. Єдиним органом законодавчої влади в Україні є ... *(Верховна Рада)*

22. Яка релігія в Україні є загальнообов'язковою? *(Жодна релігія не може бути визнана загальнообов'язковою, оскільки церква відокремлена від держави)*

23. Назви яких областей не співпадають з назвами обласних центрів? *(Закарпатської та Волинської)*

24. Як називається найвища вершина Карпат? *(Говерла)*

25. Гетьман, автор першої конституції України. *(П. Орлик)*

Приймак Л.В.,

Смоленко О.П.,

методисти НМЦ ПТО у Сумській області